

Vítězslav Kozák

K navrhované změně zákona o provozu na pozemních komunikacích

Úvodem

Dne 5. ledna 2015 bylo zahájeno meziresortní připomínkové řízení k návrhu Zastupitelstva Moravskoslezského kraje na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).¹⁾

Návrh zákona má za cíl umožnit příslušníkům Policie České republiky zadržet řidičský průkaz v případech tzv. kvalifikovaného překročení rychlosti podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. f) bodu 2 a 3 zákona.²⁾

Důvody proti navrhované změně zákona

Na úvod je možno konstatovat, že s obdobnou právní úpravou se lze setkat v některých dalších státech Evropské unie. Mám však za to, že zejména v případě navrhovaného § 118b odst. 1 písm. b) zákona může nastat situace, kdy řidičský průkaz bude zabavován jinak bezúhonným řidičům. Lze si snadno představit situace, kdy řidič přehlédne v obci „dočasnou“ přenosnou značku omezující rychlost z 50 km/h na 30 km/h (např. z důvodu stavebních prací), bude zastaven policejní hlídkou a následně mu bude odebrán řidičský průkaz. To považuji za nepřiměřeně přísné.

---

¹⁾ Sněmovní tisk č. 377. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online]. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, © 2015 [cit. 6. 1. 2015]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=377&CT1=0>.

²⁾ Stěžejní novelizované ustanovení § 118b odst. 1 zákona má mít podle předkladatele následující znění:

„Policista je oprávněn z důvodů uvedených v § 118a odst. 1 písm. a) až h) zadržet řidičský průkaz.

Policista je dále oprávněn zadržet řidičský průkaz, jestliže řidič

a) je podezřelý, že při řízení vozidla překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 40 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 50 km.h⁻¹ a více,

b) je podezřelý, že při řízení vozidla překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci o 20 km.h⁻¹ a více nebo mimo obec o 30 km.h⁻¹ a více, pokud v předcházejícím období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců spáchal přestupek podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 3.“

Není přitom žádným tajemstvím, že vybrané obce, ale i příslušníci Policie České republiky, se na takové úseky zcela cíleně zaměřují. Nad rámec výše uvedeného si dovoluji vyslovit názor, že ačkoliv v právním řádu České republiky není tzv. čárkový systém³⁾ zaveden a není pro něj žádná právní opora, u mnohých policejních útvarů tento systém i nadále přetrvává. Domnívám se proto, že právě aplikace tohoto systému ve spojení s navrhovanou změnou zákona by velice vážně mohla vést k šikanóznímu výkonu práva, nemluvě o zvýšeném riziku pro možnosti korupčního jednání.

Stejně tak je notorií, že tachometry vozidel nejsou zcela přesné, neboť odchylka u nich může být až 20%. Mám tedy za to, že i v tomto případě by mohlo zamýšlené opatření, které je svou povahou sankční, dopadnout na řidiče, kteří úmyslně neporušili normu správního práva, v dané situaci zejména pro případ uvedený v navrhovaném § 118b odst. 1 písm. b) zákona.

V případě rozšíření důvodů, pro které je dána policistovi možnost zadržet řidičský průkaz, považuji novelu za nekonceptní, neboť do výčtu jsou zahrnuty pouze vybrané přestupky za rychlost (avšak v § 125c zákona jsou uvedeny další přestupky, za které se obligatorně ukládá zákaz řízení, např. předjíždění či recidiva u nedání přednosti v jízdě). Pokud by byl ponechán návrh ve stávající podobě, jedná se zároveň o diskriminaci přestupců, kteří překročí dovolenou rychlost, oproti přestupcům, kteří např. ohroží ostatní účastníky silničního provozu riskantním předjížděním, což je zásadně nepřípustné.

Zajištění řidičského průkazu je navíc velmi významným zásahem do práv řidiče, zejména pokud se jedná o řidiče profesionální, invalidní atd., lze jej použít pouze v omezených, zákonem stanovených případech, kdyby pokračování v jízdě představovalo větší újmu chráněným zájmům než zajištění řidičského průkazu (řízení pod vlivem alkoholu, způsobení dopravní nehody s usmrcením či těžkou újmou na zdraví atd.). S ohledem na obvyklou dobu správního řízení je zde navíc vysoká pravděpodobnost, že doba správního řízení by v řadě případů překročila zákonem stanovený rozsah zákazu činnosti, který by bylo možné za dopravní přestupek uložit, což by nepochybně souviselo s odpovědností státu, resp. obcí s rozšířenou působností, nahradit škodu způsobenou nesprávným úředním postupem ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

---

³⁾ Systém plnění interního plánu v silových složkách, v němž každá čárka reprezentuje udělenou blokovou pokutu, přičemž plnění tohoto plánu se následně projeví v nenárokových složkách mzdy. Čárkový systém nepřiměřeným způsobem zvyšuje motivaci konkrétních osob na množství udělených pokut. Existence čárkového systému je sice oficiálně popírána, reálně však na některých útvarech bohužel stále existuje. Je přitom zcela zřejmé, že tento systém nepodporuje zvýšení bezpečnosti, zato motivuje k výběru pokut v blokovém řízení za každou cenu.

Navíc řada případů překročení rychlosti, které jsou spojeny s obtížnou vymahatelností přestupku, je zaznamenána kamerovým systémem obce. Navrhované oprávnění policisty zadržet řidičský průkaz v rámci dohledu by se tak vztahovalo pouze na některé dopravní delikty stejného druhu, což by bylo možné považovat za nerovnost. V této souvislosti upozorňuji také na novelu zákona předloženou Ministerstvem dopravy, ve které je nově upraven i institut zajištění řidičského průkazu v souvislosti s kaucemi, který lze při splnění zákonem stanovených podmínek pro zajištění práva využít. Novela je nyní v legislativním procesu.⁴⁾

Konstatuji rovněž, že pokud by byl návrh přijat, došlo by k enormnímu nárůstu administrativní zátěže pro policisty, což by vedlo k podstatnému zvýšení nákladů Policie České republiky spojené s kopírováním a zasíláním kopií pokutových bloků. Návrh je navíc i v tomto směru nekonceptní, neboť již v současnosti jsou informace o uložených blokových pokutách zasílány společně prostřednictvím tzv. oznámení o uložení blokové pokuty.

S argumenty navrhovatelů ohledně současného neúnosného stavu v rámci správního řízení (resp. vyhýbání se tomuto řízení či faktické nemožnosti správního orgánu uložit trest) se neztotožňuji, neboť Policie České republiky má již nyní dostatečné možnosti, jak zajistit, aby se „podezřelý přestupce“ nevyhýbal správnímu řízení, a to prostřednictvím stanovení kauce ve smyslu § 124 odst. 10 písm. l) ve spojení s § 125a zákona. Tento institut je navíc velice snadno aplikovatelný, neboť pro jeho uložení postačí pouhé důvodné podezření Policie České republiky. Navíc, nesložil-li řidič kauci, mohou mu policisté auto „dočasně zabavit“, tj. vozidlo odtáhnout podle § 118a odst. 1 písm. i) zákona. Uvádím, že tento institut byl do předmětného zákona zaveden právě proto, aby se orgánům aplikujícím právo podařilo tento druh přestupků účinně postihovat. Mám proto za to, že by bylo vhodnější účinně využívat již existující instituty (což se bohužel v případě vybírání kaucí, ale zejména odtahu vozidel, příliš neděje, neboť orgány by se musely o dočasně zabavená motorová vozidla „starat“), než zavádět úpravu novou.

Závěrem

Ačkoliv lze obecně zpříšňování represe vůči dopravním přestupcům přivítat, s předmětným návrhem nemohu v navržené podobě souhlasit, neboť jej považuji za neopodstatněně přísný a nekonceptní. Nelze proto než doufat, že navrhovaná změna zákona legislativním procesem neprojde.

---

⁴⁾ Návrh novely zákona plánuje upravit institut kaucí v nově zaváděných § 124a až § 124c, přičemž ruší stávající úpravu vyjádřenou v § 125a zákona. Do meziresortního připomínkového řízení byl materiál vložen tehdejším ministrem dopravy Ing. Antonínem Prachařem dne 13. října 2014 a je prozatím veřejnosti bohužel nepřístupný, neboť připomínkové řízení u něj doposud neskončilo. Materiál je dostupný pouze pro registrované uživatele vládní elektronické knihovny Úřadu vlády (tzv. e-klep).

Shrnutí:

Předkládaný článek kriticky analyzuje navrhovanou právní úpravu, jež má za cíl umožnit příslušníkům policie zadržet řidičský průkaz v případech tzv. kvalifikovaného překročení rychlosti. Zabývá se některými nedostatky, kterými trpí současná podoba návrhu zákona.

Regarding the Proposed Change of the Road Traffic Act – summary:

This article critically analyses the main goal of the proposed legislation, which is to enable the police force to withhold one's driving license in the case of the so called classified speeding. It also deals with some of the shortcomings of the current legislation.